

nové mesto

A portrait of Jesús Morán, a middle-aged man with a grey beard and glasses, smiling. He is wearing a light blue button-down shirt under a dark grey quilted vest. The background is a blurred green forest.

Jesús Morán:
**Tvorivo rozvíjať
tradíciu**

Ján Heriban

Byť na správnej linke

Nedávno ma prekvapil telefonát z neznámeho čísla.

„Janko?“

Hlas volajúceho mi nič nehovoril.

„Áno, pri telefóne. Kto volá, prosím?“

(chvilka váhavého ticha) „Ale aký Janko?“

Z neistého hlasu telefonujúceho staršieho pána, ktorý na druhej strane linky čakal niekoho iného, bolo zakrátko jasné, že sa nedovolal tam, kam chcel. Nechal si prečítať do telefónu moje číslo, on mi povedal to, na ktoré chcel zavolať, a hneď bolo jasné, že nevolal mne, ale svojmu zaťovi. Bola to milá zhoda okolností. Adresát nesedel, ale aspoň krstné meno áno.

Začiatok novembra je vždy „dušičkovým“ obdobím. Na dialku sa spájame s tými, ktorí už nie sú medzi nami, aby sme využili výsadu Cirkvi putujúcej, ktorá môže „na dialku“ pomôcť Cirkvi trpiacej v očistci. Je to úžasné prepojenie. Dokonca sa takto môžeme spojiť aj s niekým, koho vôbec nepoznáme, ale chceme zachrániť jeho dušu. Treba však nadviazať spojenie. Možno aj neisté, ako to bolo v prípade staršieho pána, ktorý sa síce dovolal, ale nie podľa svojich plánov. Po tomto „prekvapení na tele-

fóne“ som si uvedomil, že aj my môžeme v čase modlitieb za zosnulých nadviazať spojenie s niekým, koho ani nepoznáme. Hoci sa väčšinou modlíme za konkrétneho zosnulého, napríklad z našej rodiny, nevieme, či už nie je v nebi a či naše modlitby nepotrebuje niekto iný. Ja som pánovi nevedel povedať číslo jeho zaťa, ale evidentne ho mal, len sa pomýlil možno v jednej číslici. Možno sa aj my „pomýlime“ v modlitbe za zosnulého a budeme vyprosovať nebo tomu, kto v ňom už dávno je. Boh sa však nemýli, a preto verím, že v takomto prípade naše volanie presmeruje presne tam, kam treba. A počet obyvateľov neba sa znova rozšíri.

Budem veľmi rád, ak si popri návšteve cintorínov a neskôr aj pri prípravách na Vianoce nájdete čas aj na posledné vydanie Nového mesta v tomto roku. Podnetné myšlienky v ňom ponúka viceprezident Hnutia fokoláre János Morán, ktorý v októbri navštívil Slovensko, vraciame sa k Synode o synodalite v Ríme a tiež k oslave piatich narodenín portálu nm.sk.

V mene celého tímu vám prajem požehnaný čas pred adventom, dobrú prípravu na Vianoce a, samozrejme, aj požehnané vianočné sviatky a pokojný nový rok 2024.

Vypočujte si **Dialógy nm**

Každý týždeň nový podcast na nm.sk/podcast

nové mesto

www.nm.sk

Vydavateľ Vydavateľstvo Nové mesto, s.r.o., Cablkova 10,
821 04 Bratislava, IČO 31 377 424

Šéfredaktor Ján Heriban **Vedúca vydania časopisu** Mária Valigová

Redakčná rada Cyril Dunaj, Mária Kohutiarová, Mária Kostýalová,
Tatiana Kubišová, Michal Lukáč, Veronika Rendeková

Technická redaktorka Ľubica Hrmová

Jazyková redaktorka Mária Majerníková, Katarína Bodóva

Preklady a redakčná spolupráca Štefan Kmeť, Jozefína Brezovská,
Katarína Jančíšinová

Grafická úprava a sadzba Zuzana a Jozef Turlíkovci, Mária Dolinská

Foto na obálke János Morán, viceprezident Hnutia fokoláre

november – december 2023. Dvojmesačník, 32. ročník

Objednávky na časopis posielajte na adresu

Nové mesto Redakcia, Tajovského 737/1, 040 01 Košice

E-mail casopis@nm.sk **Telefón** +421 911 445 626

Číslo účtu SK 35 1100 0000 0029 4906 1968

Od 1/2019 je možné podporu realizovať cez darovaciu bránu
www.nm.sk/podporte-nas/.

Reg. číslo EV 4634/12, ISSN 1339-0708. S cirkevným schválením
Arcibiskupského úradu v Trnave dňa 4. apríla 2001, č. 1143/2001

Dátum vydania 24. októbra 2023

Tlač VMV Prešov

Margaret Karramová: Spravodlivosť, dialóg a zmierenie sú cestou k dodržiavaniu ľudských práv

Foto: CSC audiovisív

Margaret Karramová, prezidentka Hnutia fokoláre

Vyhlásenie prezidentky Hnutia fokoláre po vypuknutí násilia vo Svätej zemi 7. októbra 2023: „Nevyhnutné nástroje na budovanie mieru sú spravodlivosť, dialóg a zmierenie.“

Neexistujú slová na vyjadrenie nesmiernej bolesti, ktorú cítim v srdci pre ľud Izraela a Palestíny, za všetkých mŕtvych, zranených, zajatcov, nezvestných a ich rodiny, ktoré zapríčinilo posledné vážne vypuknutie násilia v mojej krajine.

S hlbokou vierou sa spolu s celým Hnutím fokoláre pripájam k výzve pápeža Františka, k výzve Latinského jeruzalemského patriarchátu, k slovám pokoja predstaviteľov rôznych kresťanských cirkví a predstaviteľov náboženstiev – najmä z izraelsko-palestínskeho regiónu –, ktorými žiadajú, aby utíchli zbrane a aby sme pochopili, ako povedal pápež František počas dnešnej modlitby *Anjel Pána*, že

„terorizmus a vojna nevedú k žiadnemu riešeniu, pretože každá vojna je porážkou“.

Modlitbou k Bohu pokoja a spravodlivosti sa pripájam ku všetkým, ktorí na celom svete obetujú svoje modlitby, utrpenie a skutky, aby nad nenávisťou a terorom zvíťazil mier. Osobitne ďakujem tým, ktorí mi napísali z miest konfliktu, akým je napríklad Ukrajina, a vyjadrili mi svoju blízkosť napriek tragickej situácii, v ktorej sami už vyše roka žijú.

Usilujme sa budovať bratský svet a robme všetko pre to, aby tieto aj iné národy, ktoré sa nachádzajú v podmienkach nestability a násilia, našli cestu k dodržiavaniu ľudských práv, aby sa spravodlivosť, dialóg a zmierenie stali nevyhnutnými nástrojmi budovania mieru.

Rím 8. októbra 2023

Margaret Karramová
prezidentka Hnutia fokoláre

Synoda: premena cesty na trvalú realitu

Synoda o synodalite sa skončila a jej závery budú určite predmetom ďalších diskusií. Medzi deviatimi mimoriadnymi hosťami synody bola aj Margaret Karramová, prezidentka Hnutia fokoláre, ktorá pri tejto príležitosti adresovala všetkým členom hnutia na svete posolstvo.

Vyjadрила v ňom svoje pocity z tejto historickej etapy Katolíckej cirkvi: „Nebudem skrývať emócie, ktoré cítim. Predovšetkým mám veľkú radosť z toho, že sa môžem osobne zúčastniť na tejto chvíli milosti, vedomá si toho, že so sebou prinášam každého z vás z Hnutia fokoláre, a to je zároveň veľká zodpovednosť.“

„Som si istá, že mnohí už prežili niektoré etapy synodálnej cesty vo svojich miestnych cirkvách a už zažili niektoré plody tejto cesty, ako napríklad nové možnosti dialógu, ktorý vedie k hlbšiemu a širšiemu spoločenstvu a účasti.“

(...) Po tomto ďalšom zasadnutí sme ešte viac pozvaní „kráčať spolu“ ako „Boží ľud“, aby sa to stalo trvalou a každodennou realitou v našom živote pre dobro Cirkvi a ľudstva.“

„Toto všetko mi vložilo do srdca veľkú túžbu: zaviazat sa – ako Hnutie fokoláre – ísť o krok ďalej, zlepšovať sa, posilňovať a zdokonaľovať naše vzťahy jednoty, byť budovateľmi bratstva v každom prostredí, v ktorom žijeme alebo pracujeme,“ uviedla Margaret Karramová.

Focolare.org,
redakčne upravené

Cyril Dunaj

Najväčšia výzva dneška je antropologická

📷 Adam Rábara

V závere návštevy na Slovensku sa Jeesús Morán stretol s tímom Nového mesta. Po vzájomnom dialógu sme viedli rozhovor o výzvach, ktoré so sebou prináša súčasná doba. Rozprávali sme sa o polarizácii a dialógu, úlohe žien v Cirkvi a pohľade na pontifikát pápeža Františka.

Dnes žijeme v období veľkých a rýchlych zmien, v ktorých je pre mnohých ťažké orientovať sa. Ako vnímate tento kontext a ako sa postaviť voči týmto výzvam?

Nie je to jednoduchý kontext, pretože táto dezorientácia je skutočná. Táto zmena epochy, ktorú zažívame, ako hovorí pápež, skutočne narúša kontinuitu s mnohými tradíciami. Naše korene sa od nás vzdalujú, nevieme, ktorým smerom sa uberať, sme vystavení veľkému „bombardovaniu“ rôznymi myšlienkami. V tomto kontexte, osobne i kolektívne, je skutočne ťažké vybrať si cestu.

Myslím si, že v tejto situácii potrebujeme veľa ticha. Musíme najprv počúvať sami seba, čo naozaj chceme. Potom kolektívne načúvať našim tradíciám, všetkému tomu najpravdivejšiemu a najkrajšiemu, čo sme za stáročia vybudovali, aby sme potom v tom mohli zhodnotiť pravdu a zistiť, ako to môžeme dnes aktualizovať. To považujem za najdôležitejšie, pretože to, čo dnes chýba, je ticho potrebné na objavenie hodnôt, ktoré nás obývajú osobne aj kolektívne.

Dnes sa veľa hovorí o krízach a výzvach. Ktorá výzva je podľa vás najväčšia a najnaliehavejšia?

Mám dojem, že stojíme pred viacnásobnou výzvou. Mnoho výziev je navzájom prepojených.

Napríklad jednou z veľkých výziev je mier. Napriek všetkému úsiliu stále vznikajú veľmi kruté vojny. Sledujeme neschopnosť ľudstva poňať seba samého ako takého a žiť mierumilovne. Ako je možné, že ľudstvo, ktoré je stvorené ako telo, ako ľudstvo, nedokáže žiť ako také? Prečo neustále zlyháva?

Podľa môjho názoru to súvisí aj s veľkou výzvou, ktorú možno opísať pojmom transhumanizmus. Tu sa objavujú otázky ako umelá inteligencia a post-pravda. To sú tiež veľmi vážne veci. Mali by sme si položiť otázku, aký typ človeka chceme pre nasledujúce desaťročia, čím chceme byť? Veľmi vážny problém transhumanizmu spočíva v tom, že smerujeme k robotizácii ľudského života, ktorá stavia vzťahy do pátovej situácie. Vytrácajú sa vzťahy, ktoré sú najkrajšou a najpravdivejšou súčasťou nás samých.

To tiež súvisí aj s post-pravdou. Už nevieme, čo je pravda. Či sa pravda dá objaviť, ako sme si to vždy mysleli v rámci neustáleho odhaľovania, alebo či si ju môžeme utvárať sami. To je veľká otázka.

Post-pravda nám hovorí, že pravdu treba utvárať. Naopak, od staroveku si ľudstvo myslí, že pravda je niečo, čo treba objaviť. Teraz hovoríme, že na tom nezáleží, dôležitá je konštrukcia. Existuje antropologický a tiež kognitívny, epistemologický konštruktivizmus, ktorý je skutočne výzvou. Potom to vytvára nerovnosti, pretože to všetko si vyžaduje technologické prostriedky a budú tu tí, ktorí sa k týmto prostriedkom dostanú ľahšie, a tí, ktorí sa k nim nedostanú. Takže priepasť medzi bohatými a chudobnými sa môže stále zväčšovať.

S tým súvisí aj vláda dezinformácií. V konečnom dôsledku nevieme, či to, čo nám hovoria, je pravda. Napríklad vzhľadom na

Byť verným – ale tvorivým – dynamickým spôsobom znamená, že človek, ktorý je skutočne verný aj svojej tradícii, je ten, kto ju aktualizuje v prítomnosti.

Ezlo Aceti

Vierou svedčiť o slobode

Dozrievanie je postupný proces, ktorý je úzko prepojený so vzťahom k sebe, k iným, no najmä so vzťahom k Bohu. Svedectvo viery teda nie je nič iné ako svedectvo Boha, ktorý žije v nás a ktorý nás očakáva a priťahuje.

Cesta k zrelosti je postupnou cestou k sebapoznaniu a sebaovládaniu, ktorá vedie k schopnosti milovať. Božia láska a túžba po láske, ktorú Boh do nás vložil, prebýva v hĺbke srdca každého človeka. Boh nás povoláva k stretnutiu s ním.

Zrelosť

Zrelosť je otvorený cieľ, ktorý prechádza celým našim životom. Vyžaduje si to istú mentálnu flexibilitu, vďaka ktorej chápeme, že človek nie je taký preto, že je dokonalý, ale preto, že sa vie spochybniť, že sa považuje za súčasť ľudstva, ktoré je na ceste. Každý z nás má možnosť rozhodovať sa vďaka tomu, že sa môže stále zlepšovať, vstávať po každom pochybení, radovať sa z krásy iných, trpieť svojimi bolesťami aj trápeniami iných, skrátka žiť srdcom.

Srdce chápeme ako ústredný bod človeka, ako najpravdivejšiu a najintímnejšiu dimenziu, kde prebýva „súciť“, teda pocit, ktorý je taký dôležitý, aby sme žili bok po boku so všetkými.

Každý z nás so svojou vlastnou históriou môže dosiahnuť zrelosť, ak je schopný vykonať dva veľké kroky:

1. *Stať sa pánom samého seba:* to znamená vedieť sa rozhodovať a ovládať sa, usmerňovať svoje emócie, inštinkty a city, ktoré slúžia na to, aby sa človek v každej chvíli udržal pri živote, mal účasť na každej, príjemnej i nepríjemnej, životnej udalosti. Človek si schopnosť sebaovládania osvojuje postupne. Je to cesta, ktorú završuje tak, že si pomaly sprítomňuje samého seba a
2. *stáva sa schopným milovať:* prostredníctvom rozvíjania vzťahov sa sám dokáže pretvárať,

aby bol pre iných väčším dobrom. Náš rozmer socializovať sa napreduje prostredníctvom konkrétnych skúseností vzťahov, ktoré sa stávajú čoraz autentickjšími a pravdivejšími a vedú k sebadarovaniu.

Zrelý človek zisťuje, že je súčasťou ľudstva nie v širokom, ideologickom zmysle, ale konkrétne, ontologicky, pretože, ako zvykol hovoriť veľký židovský filozof Emmanuel Levinas (1906 – 1995): „Ja už neexistuje, ale existuje vďaka inému.“ Pohľad iného je odrazom mňa samého a len cez tento pohľad môžem pochopiť, kto som.

Z toho vyplýva, že najinteligentnejší čin, ktorý môže každý z nás urobiť, je milovať iného tak, aby sme konali dobro nielen pre iných, ale aj pre seba.

Vieme tiež, že byť zrelý neznamená dosiahnuť cieľ života, ale je podmienkou pre to, aby sme ustavične objavovali to nové, čo nám život prináša.

V skutočnosti existuje úzka súvislosť medzi zrelosťou človeka, ktorý sa cíti životu zaviazaný a slobodný v poznaní, a malým dieťaťom, ktoré vždy túži po novostiach a objavovaní.

Možno preto Ježiš hovorí: „Veru, hovorím vám: Ak sa neobráťte a nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva“ (Mt 18, 3-4), pretože nebeské kráľovstvo je kráľovstvom svetla, novosti, krásy, nevinnosti, lásky.

Pohľad iného je odrazom mňa samého a len cez tento pohľad môžem pochopiť, kto som.